

поєднання індивідуальних, групових і колективних форм комп'ютерно-орієнтованого навчання; розробку способів використання засобів навчання, які б забезпечували активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвитку їх самостійності; розробку засобів навчання і методик їх застосування; спрямованих на реалізацію ефективного моніторингу навчального процесу та організації ефективного управління навчальним процесом; визначення правильних педагогічно доцільних і обґрунтованих пропорцій між комп'ютерно-орієнтованими і традиційними формами навчання; формулювання та перевірку психолого-педагогічних вимог до педагогічних програмних засобів на всіх етапах навчального процесу; розробку ефективних форм управління навчально-пізнавальною діяльністю з орієнтацією на інформаційно-комунікаційні технології.

Висновок

Перехід до нових комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, створення умов для їх розробки апробації та впровадження, раціональне поєднання нових інформаційних технологій навчання з традиційними особливо серед студентів іноземців де здійснюється викладання не державними мовами – складна педагогічна задача і потребує вирішення цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, технічних, матеріальних та інших проблем. І до цих проблем додаються нормативні питання які потрібно вирішувати на вищих міжгалузевих рівнях, оскільки загальні вимоги до якості програмних засобів, сформульовані у формі номенклатури показників якості першого і другого рівня ДОТУ 285СМІ4 та показників якості за ГОСТ 28195-84, яким повинні відповідати будь-які товарні (призначені для використання не тільки самим розробником) програмні засоби, не є достатніми для визначення придатності використання програмного засобу у навчальному процесі.

Література

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року, №537-в.
2. Круглик В.С. Концепція сучасного педагогічного програмного засобу/ В.С. Круглик // Інформаційні технології і засоби навчання. Випуск №3, - 2007.
3. Кузнецова Т.В. Аналіз використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі зарубіжних країн / Т.В. Кузнецова, Х.В. Середя // Інформаційні технології і засоби навчання. Випуск №6, - 2010.
4. Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки» від 7 грудня 2005 року, №1153.

Реферати

ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НА БАЗЕ КАФЕДРЫ ХИРУРГИИ №3 ВДНЗУ «УМСА»

Капустянский Д.В., Малик С.В., Челишвили А.Л., Лавренко Д.О.

Целью исследования была разработка эффективной и одновременно удобной в применении мультимедийной компьютерной сети с возможностью тестирования знаний студентов по предмету на базе кафедры хирургии № 3. Для достижения поставленной цели была создана компьютерная сеть, состоящая из персональных компьютеров, средств презентации для студентов в аудиториях и объединенных между собой с помощью беспроводной технологии на базе стандарта IEEE 802.11 (WI-FI) с возможностью выхода в сеть интернет. Создана и запатентована тестовая система знаний по предмету для студентов стоматологов. Опыт применения компьютерно-ориентированных средств обучения свидетельствует, что наиболее эффективной формой использования информационных технологий обучения могут быть эффективными и не вредить физическому и психическому здоровью студентов только тогда, когда они органично вписываются в традиционную систему обучения, но требуют еще решения многих практических задач.

Ключевые слова: информационные технологии, обучение, хирургия.

EXPERIENCE OF INNOVATIVE INFORMATION TECHNOLOGIES INTRODUCTION IN INTERNATIONAL EDUCATION AT THE DEPARTMENT OF SURGERY №3 HSEIU «UMSA»

Kapustyanskiy D.V., Malik S.V., Chelishvili A., Lavrenko D.O.

The aim of the study was to develop an effective and easy-to-use multimedia network with the ability to test students' knowledge of subject at the Department of Surgery № 3. To achieve this goal was made the computer network of personal computers, presentation tool for students in classrooms and connected together using wireless technology based on standards IEEE 802.11 (WI-FI) with the ability to access the Internet. Created and patented test system of knowledge in a subject for students of dentistry. Experience of using computer-aided learning tools indicates that the most effective form of information technology training can be effective and do not harm the physical and mental health for students only when they are organically are introduced in the traditional system of education, but still require the solution of many practical problems.

Key words: information technology, education, surgery.

УДК 616.314-08+376.68

С.В. Ковальов, І.Я. Марченко, Л.І. Липченко, Л.М. Лобач, Н.М. Брайко
ВДНЗУ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ

У Статті розглянуті сучасні погляди на методи та форми активного навчання та підготовку спеціалістів. Виділені структурні складові активних методів навчання, побудованих на взаємодії теорії та практики. На прикладі кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» продемонстровано позитивний досвід застосування активних методів викладання англomовним студентам при вивченні дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології».

Ключові слова: активне навчання, підготовка спеціалістів.

Сучасна вища медична школа знаходиться в руслі пошуку і впровадження нових методів і технологій, спрямованих на реалізацію основних стратегій компетентного підходу, виховання всебічно і гармонійно розвиненої особистості з активною соціальною орієнтацією в житті [3].

Одна з найважливіших проблем дидактики – навчання, залишається актуальною як в теоретичному, так і безпосередньо в практичному плані. Залежно від її рішення перебувають сам навчальний процес, діяльність викладача і студентів, а отже і результат навчання у вищій школі в цілому. Тому сучасна ситуація в підготовці фахівців вимагає докорінного змінення стратегії і тактики навчання у вузі [2, 4].

Актуальність проблеми методології та дидактики навчання і виховання у медичному вузі полягає в тому, що до теперішнього часу відсутня обґрунтована теорія змістовних основ професійної освіти [3]. Головними характеристиками випускника будь-якого освітнього закладу є його компетентність і мобільність. У цьому зв'язку акценти при вивченні навчальних дисциплін переносяться на сам процес пізнання, ефективність якого повністю залежить від пізнавальної активності самого студента. Успішність досягнення цієї мети залежить не тільки від того, що засвоюється (зміст навчання), але і від того, як засвоюється – індивідуально або колективно, в авторитарних або гуманістичних умовах, з опорою на увагу, сприйняття, пам'ять або на весь особистісний потенціал людини, з допомогою репродуктивних або активних методів навчання [5].

З 2003 р. в ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» здійснюється підготовка іноземних студентів в групах з викладанням англійською мовою. Навчання іноземних студентів в медичних вузах має суттєві особливості. Практично всі іноземні студенти в майбутньому будуть працювати за межами України, у зв'язку з цим навчальний процес орієнтований на вищу освіту за кордоном. У всьому світі все більше уваги приділяється якості освіти, тому необхідно дотримання міжнародних освітніх стандартів.

Перші труднощі, з якими зустрічаються англомовні студенти – це нові форми викладання матеріалу, невміння вести конспекти лекцій, працювати в бібліотеці.

Метою роботи була демонстрація позитивного досвіду застосування активних методів роботи з англомовними студентами при вивченні пропедевтики терапевтичної стоматології.

Активне навчання - одне з найпотужніших напрямків сучасних педагогічних шукань. Цілком очевидно, що в освітньому процесі педагог має багатий арсенал контактних точок свого професійного потенціалу. В першу чергу, його зусилля спрямовані на формування механізмів свідомості. При цьому викладач використовує інструментарій належного програмування і формування психічних образів, активізації пізнавальних процесів і цілеповернення – адекватних майбутньої професії студента і її реальним завданням в практичній діяльності [1, 2].

Під активізацією навчальної діяльності розуміється цілеспрямована діяльність викладача, яка спрямована на розробку та використання таких форм змісту, прийомів і засобів навчання, які сприяють підвищенню інтересу, самостійності, творчої активності студента в засвоєнні знань, формуванні умінь, навичок в їх практичному застосуванні, а також у формуванні здібностей прогнозувати виробничу ситуацію і приймати самостійні рішення [1, 6]. Активне навчання відрізняється від звичайного (пояснювального) навчання рядом особливостей, до яких, перш за все, відноситься активізація розумової діяльності студентів шляхом формування спеціальних умов, які сприяють цій активізації незалежно від їх бажання. Крім того, важливою умовою активних освітніх форм є стійкість і неперервність розумової діяльності учасників за допомогою подовження часу активного включення або за допомогою спонтанної, але дуже глибокої роботи думки, що дозволяє зберігати активність в продовж деякої перерви між активною роботою.

Гарна методика викладання забезпечує єдність інтересів викладача і студентів на основі з'єднання необхідності вивчення будь-якої дисципліни з переконанням цієї необхідності. У цьому відношенні методи активного навчання є одним з найбільш перспективних шляхів вдосконалення професійної підготовки фахівців. В даний час у вищій школі широко використовуються в навчально-виховному процесі наступні методи активного навчання: проблемний, діалоговий, ігровий, дослідницький, модульний, опорних сигналів, критичних ситуацій, автоматизованого навчання і т.д. Ці та інші методи активного навчання діляться на дві групи: а) імітаційні; б) неімітаційні. А імітаційні, в свою чергу - на ігрові та неігрові. Сюди ж включають науково-дослідну роботу студентів, комплексне курсове та дипломне проектування, виробничу практику та інше [6].

Активні форми занять – це такі форми організації навчально-виховного процесу, які сприяють різноманітному (індивідуальному, груповому, колективному) вивченню (засвоєнню) навчальних питань (проблем), активній взаємодії учнів і викладача, живому обміну думками між ними, націленому на вироблення правильного розуміння утримання досліджуваної теми та способів її практичного використання [6].

Активні форми та методи нерозривно пов'язані один з одним. Їх сукупність утворює певний вид занять, на яких здійснюється активне навчання. Методи наповнюють форми конкретним змістом, а форми впливають на якість методів. Якщо на заняттях певної форми використовуються активні методи, можна добитися значної активізації навчально-виховного процесу, зростання його ефективності. У цьому випадку сама форма занять набуває активний характер. При використанні активних методів відбувається взаємодія викладача зі студентом, спрямована на виховання та самовиховання компетентного фахівця-професіонала. Підхід до взаємодії зі студентом, заснований на користуванні активних методів, включає чотири структурних складники. Перша - спонукальна причина, фактори, що обумовлюють вибір студентом або викладачем того чи іншого методу для ефективного засвоєння дисципліни. Друга - ментальна, яка розкриває смисли, цінності, норми, установки, які регулюють поведінку учасників взаємодії. Третя - процесуальна, визначає особливості педагогічної взаємодії, послідовність його розвитку (цілі, зміст, схеми і сюжети взаємодії, рольові позиції). Четверта - результативна, що впливає на результати освітницького процесу.

Студент прагне підвищити ефективність своєї навчальної діяльності за рахунок її більш раціональної організації (наприклад, використовує схеми, опорні конспекти, написання навчальної історії хвороби і т.д.).

Завдання викладачів кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології, використовуючи активні методи в педагогічній практиці, знайти необхідний системний підхід взаємодії зі студентом. Викладачі кафедри активно використовують у своїй діяльності як традиційні підходи до навчання, так і сучасні активні методи роботи.

Раніше для більшості лекцій використовувалася традиційна система передачі інформації у вигляді інформаційної лекції. В результаті пошуку нових можливостей реалізації відомого в дидактиці принципу наочності, зміст якого змінюється під впливом даних психолого-педагогічної науки, форм і методів активного навчання, в останні роки на кафедрі викладання лекційного матеріалу проводять у вигляді лекції-візуалізації. На користь цього типу лекцій свідчить те, що здатність перетворювати усну і письмову інформацію у візуальну форму є професійно важливою якістю майже всіх фахівців. Підготовка лекції-візуалізації викладачем полягає в перекодуванні, переконструюванні навчальної інформації по темі лекційного заняття у візуальну форму для пред'явлення англомовним студентам через технічні засоби навчання-мультимедійний проектор. Читання такої лекції зводиться до зв'язного розгорнутого коментування викладачем підготовлених візуальних матеріалів, повністю розкривають тему даної лекції. Лекцію-візуалізацію ми використовуємо на етапі введення студента в новий розділ, тему або дисципліну.

При викладі лекційного матеріалу англомовним студентам за темами «Treatment of pulpitis. A method of conservation of vital activity of pulp at its inflammation (biological), vital amputation and extirpation. The indication to use. A sequence and features of stages of treatment. Efficiency of methods, complication.» та «Treatment of the apical forms of periodontitis. A first aid at acute and exacerbation of chronic periodontitis. General principles of treatment. Stage of periodontitis treatment depending on the form. Use of modern technologies at treatment of apical periodontitis.» викладачі кафедри використовують комбінацію лекції із задалегідь запланованими помилками з лекцією-візуалізацією. Це дозволяє розвивати у студентів уміння оперативно аналізувати професійні ситуації, виступати в ролі експертів, відокремлювати невірну або неточну інформацію.

Підготовка викладача до лекції полягає в тому, щоб закласти в її зміст певну кількість помилок змістового характеру. Помилки старанно «замасковані», але типові для учнів. Завдання студентів полягає в тому, щоб протягом лекції відзначати в конспекті помічені помилки і називати їх в кінці лекції. На розбір помилок дається 10-15 хвилин. Елементи інтелектуальної гри з викладачем створюють підвищений емоційний фон, активізують пізнавальну діяльність студентів.

Особливість практичних занять полягає в тому, що вони вимагають активної участі студентів. При цьому роль викладача зводиться до надання допомоги англомовним студентам у міру просування через процес занять. Компетентний викладач повинен добре уявляти собі, що відбувається на кожній конкретній стадії навчального процесу і робити навчання більш ефективним для його учасників.

На практичних заняттях активізація пізнавальної діяльності при вивченні теоретичних тем «Methods of inspections of the stomatological patients. Subjective and objective methods, inspection place of disease, auxiliary methods of inspection.» зводиться до того, щоб зв'язати знання анатомо-фізіологічних особливостей організму з практичною діяльністю лікаря. Вони будуються в основному на діалозі, передбачає вільний обмін думками. Даний метод підвищує активність англомовних студентів при вивченні даних тем. На практичних заняттях при вивченні цієї теми – активізація процесу навчання відбувається за рахунок створювання «малих груп» студентів для проведення курації. При груповому навчанні виникає навчальний колектив, благотворно впливаючий на становлення особистості кожного. Навчальну студентську групу слід, перш за все, розглядати як колектив, що займається спільною навчальною діяльністю, а процеси спілкування в групі під час занять - як процеси, що формують міжособистісні відносини в цьому творчому колективі.

Працюючи в «малій групі», студенти не тільки удосконалюють практичні навички (огляд пацієнта, пальпації, перкусії, зондування) при обстеженні слизової оболонки та твердих тканин ротової порожнини, спільно записують медичну картку хворого, але й вчать один у одного. У них формується почуття відповідальності за навчальний процес, навички спільної роботи в командах, а також навички публічних виступів.

Подібне спілкування в процесі навчання являє собою специфічну систему взаєморозуміння і взаємодоповнення один одного для всіх учасників спільної діяльності. При такій формі міжособистісних відносин кожен студент групи одночасно і вихователь і ученик. Все це формує в учнів якісно нове ставлення до предмета, почуття особистої співпричетності загальній справі, яким стає спільне оволодіння знаннями [1].

При вивченні тем «Семіотика захворювань органів порожнини рота» на заняттях англомовним студентам пропонуються конкретні ситуації, які допомагають закріпити теоретичні та практичні знання з пропедевтики терапевтичної стоматології. Розбір конкретної задачі проходить в ігровому режимі і імітує роботу лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.

Висновки

1. Активні методи навчання дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» при вмілому застосуванні дозволяють вирішити одночасно три навчально-організаційні завдання: підпорядкувати процес навчання керуючому впливу викладача; забезпечити активну участь в навчальній роботі як підготовлених студентів, так і непідготовлених; встановити безперервний контроль процесу засвоєння навчального матеріалу.
2. Підводячи підсумок вищевикладеного, необхідно відзначити, що активізація процесу навчання англомовних студентів сприяє самостійному мисленню, формуванню власних поглядів і думок, дозволяє чітко орієнтуватися в

стрімкому потоці наукової, політичної та економічної інформації, аналізувати все різноманіття фактів і явищ повсякденного життя, дозволяє студентам виробити активну життєву позицію.

Література

1. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы / М.В. Буланова-Топоркова // - Ростов-на-Дону. - Феникс, 2002.- 544 с.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе контекстный подход / А.А. Вербицкий // - М.: Высшая школа, 1991. - 207 с.
3. Крачун Г.П. Психологические аспекты обучения и воспитания в медицинском вузе / Г.П. Крачун // - Тирасполь ГУИПП «Типар», 2004. - С.161-167.
4. Панина Т.С. Современные способы активизации обучения учеб.пособие для студ. Высш. учеб. завед. / Т.С. Панина, Л. Н. Вавилова // - М.: Академия, 2007. - 176 с.
5. Погребная Е.Н. Психолого-педагогические основы активных методов обучения / Е.Н. Погребная // - Режим доступа <http://naia.narod.rusk>.
6. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования. От деятельности к личности / С.Д. Смирнов // - М.: Академия, 2003. - 304 с.

Реферати

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ АНГЛОЯЗЫЧНЫМ СТУДЕНТАМ

Ковалев Е.В., Марченко И.Я., Ляшенко Л.И., Лобач Л.М., Браилко Н.Н.

В статье рассмотрены современные взгляды на методы и формы активного обучения и подготовку специалистов. Выделены структурные составы активных методов обучения, построенных на взаимодействии теории и практики. На примере кафедры пропедевтики терапевтической стоматологии ВДНЗУ «Украинская медицинская стоматологическая академия», продемонстрирован положительный опыт применения активных методов преподавания англоязычным студентам при изучении дисциплины «Пропедевтика терапевтической стоматологии».

Ключевые слова: активное обучение, подготовка специалистов.

INOVATIVE METHODS OF TEACHING OF PROPEDEUTIC OF THERAPEUTIC STOMATOLOGY TO THE ENGLISH-SPEAKING STUDENTS

Kovalyev E.V., Marchenko I.Y., Liashenko L.I., Lobach L.N., Braelko N.N.

Modern views on the methods and forms of the active teaching and preparation of specialists are considered. The structural constituents of active methods of teaching, built on cooperation of theory and practice are selected. On the example of department of propedeutic of therapeutic stomatology of the HPEI in Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy» positive experience of application of active methods of teaching with the English-speaking students at the study of discipline of «Propedeutic of therapeutic stomatology» is shown.

Key words: active teaching, training specialists.

УДК 616.31+376.68

Є.В. Ковалев, І.Я. Марченко, М.А. Шундрик, Л.Ю. Назаренко, Л.І. Ляшенко
ВДНЗУ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОДОНТОПАТОЛОГІЇ

Обговорюється питання складності формування і розвитку клінічного мислення студентів - іноземців, пов'язаний з певними чинниками: недосконалим володінням мовою, складністю у спілкуванні з пацієнтами, обмеженим часом, який відводиться на діагностику та лікування хворого на амбулаторному прийомі. Рекомендується індивідуальний підхід кожного викладача медичного вузу до студентів-іноземцям з урахуванням їх когнітивних стилів, що забезпечить формування клінічного мислення майбутніх лікарів і підвищення якості підготовки фахівців-стоматологів.

Ключові слова: клінічне мислення, вивчення одонтопатології, когнітивні стилі.

Клінічне мислення лікаря-стоматолога, що є методологічною основою постановки діагнозу – складний та протирічний процес, опанування яким є однією з найбільш важких та важливих задач медичної освіти. Складність формування і розвитку клінічного мислення студентів – іноземців, особливо англомовної форми навчання, пов'язана з певними факторами: недосконалим володінням мовою, складністю у спілкуванні з пацієнтами, багатогранністю патології органів порожнини рота, обмеженим часом, що відводиться на діагностику та лікування хворого на амбулаторному прийомі. Крім цього, студенти володіють різними стилями кодування та переробки навчальної інформації. Стилі переробки інформації (когнітивні стилі) - це індивідуально своєрідні способи сприйняття, аналізу, структурування і категоризації свого оточення. Так візуальний стиль переважає у 16% студентів, предметно-практичний стиль у 30%, словесно-символічний стиль у 54% (А.А. Толстенева, 2008). Таким чином, значна частина студентів володіють словесно-символічним стилем кодування. Доведено, що саме вони найбільш успішні в навчальній діяльності (цей висновок зроблено на основі аналізу успішності студентів з різних дисциплін).

Проведення практичних занять з терапевтичної стоматології зі студентами-іноземцями при вивченні одонтопатології передбачає варіативність залежно від переважного стилю кодування інформації студентів. Отримана в ході практичної роботи емпірична інформація для студентів, які опанували теоретичної інформацією, є підтвердженням теоретичних знань, а для студентів з предметно-практичним стилем кодування інформації - підтвердженням висунутої ідеї і базою для вивчення теорії. Таким чином, одна і та ж медична інформація засвоюється студентами за різними схемами. Для студентів, що володіють словесно-символічним і візуальним стилями – за схемою: словесно-символічне подання → графічне представлення → предметне уявлення. Для студентів з предметно-практичним стилем кодування інформації: предметне уявлення → графічне представлення → словесно-символічне подання. Ось чому для студентів з предметно-практичним стилем кодування особливо важлива практична робота спільно з викладачем, (а виконання деяких нескладних маніпуляцій і самостійно). Це моментально підвищує мотивацію до придбання достатньої кількості теоретичних знань.

Клінічне мислення складається з наступних операцій: 1. Аналіз – здатність подумки роз'єднувати образ на складові частини, елементи, із виділенням тих чи інших його сторін, властивостей, зв'язків; 2. Синтез - здатність до